C/2024/6834

29.11.2024

# ODPORÚČANIE RADY

## z 21. októbra 2024

## k hospodárskej politike, rozpočtovej politike, politike zamestnanosti a štrukturálnej politike Švédska

(C/2024/6834)

RADA EURÓPSKEJ ÚNIE,

so zreteľom na Zmluvu o fungovaní Európskej únie, a najmä na jej článok 121 ods. 2 a článok 148 ods. 4,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/1263 z 29. apríla 2024 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade a o zrušení nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([1]), a najmä na jeho článok 3 ods. 3,

so zreteľom na nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) č. 1176/2011 zo 16. novembra 2011 o prevencii a náprave makroekonomických nerovnováh ([2]), a najmä na jeho článok 6 ods. 1,

so zreteľom na odporúčanie Európskej komisie,

so zreteľom na uznesenia Európskeho parlamentu,

so zreteľom na závery Európskej rady,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre zamestnanosť,

so zreteľom na stanovisko Hospodárskeho a finančného výboru,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre sociálnu ochranu,

so zreteľom na stanovisko Výboru pre hospodársku politiku,

keďže:

(1) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 ([3]), ktorým sa zriadil Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (ďalej len „mechanizmus“), nadobudlo účinnosť 19. februára 2021. Mechanizmus poskytuje členským štátom finančnú podporu na vykonávanie reforiem a investícií, pričom so sebou prináša fiškálny impulz financovaný Úniou. V súlade s prioritami európskeho semestra pre koordináciu hospodárskych politík mechanizmus pomáha dosiahnuť hospodársku a sociálnu obnovu a vykonávanie udržateľných reforiem a investícií, najmä reforiem a investícií s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu a posilniť odolnosť hospodárstiev členských štátov. Zároveň pomáha posilňovať verejné financie a podporovať rast a tvorbu pracovných miest v strednodobom a dlhodobom horizonte, posilňovať územnú súdržnosť v rámci Únie a podporovať pokračujúce vykonávanie Európskeho piliera sociálnych práv.

(2) Cieľom nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 ([4]) (ďalej len „nariadenie o REPowerEU“), ktoré bolo prijaté 27. februára 2023, je postupne ukončovať závislosť Únie od dovozu ruských fosílnych palív. Pomohlo by to dosiahnuť energetickú bezpečnosť a diverzifikovať dodávky energie do Únie, pričom by sa zároveň zvýšila miera využívania obnoviteľných zdrojov energie, zvýšili by sa kapacity na uskladňovanie energie a energetická efektívnosť. Švédsko pridalo do svojho národného plánu obnovy a odolnosti novú kapitolu REPowerEU s cieľom financovať kľúčové reformy a investície, ktoré pomôžu dosiahnuť ciele plánu REPowerEU.

(3) Komisia 16. marca 2023 vydala oznámenie s názvom „Dlhodobá konkurencieschopnosť EÚ: výhľad na obdobie po roku 2030“, ktoré má slúžiť ako podklad pre rozhodnutia v príslušných oblastiach politiky a má vytvoriť rámcové podmienky pre zvyšovanie rastu. V oznámení sa konkurencieschopnosť vymedzuje na základe deviatich navzájom

([1]) Ú. v. EÚ L, 2024/1263, 30.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1263/oj.
([2]) Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 25, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2011/1176/oj.
([3]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/241 z 12. februára 2021, ktorým sa zriaďuje Mechanizmus na podporu obnovy a odolnosti (Ú. v. EÚ L 57, 18.2.2021, s. 17, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/241/oj).
([4]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2023/435 z 27. februára 2023, ktorým sa mení nariadenie (EÚ) 2021/241, pokiaľ ide o kapitolu REPowerEU v plánoch obnovy a odolnosti, a ktorým sa menia nariadenia (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) 2021/1060 a (EÚ) 2021/1755 a smernica 2003/87/ES (Ú. v. EÚ L 63, 28.2.2023, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2023/435/oj).

sa posilňujúcich faktorov. Spomedzi týchto faktorov sa prístup k súkromnému kapitálu, výskum a inovácia, vzdelávanie a zručnosti a fungovanie jednotného trhu javia ako kľúčové politické priority pre reformy a investície, ktoré majú vyriešiť súčasné výzvy v oblasti produktivity a zároveň upevniť dlhodobú konkurencieschopnosť Únie a jej členských štátov. Komisia 14. februára 2024 vydala oznámenie s názvom Výročná správa 2024 o jednotnom trhu a konkurencieschopnosti. V uvedenom oznámení sa podrobne opisujú silné stránky a výzvy európskeho jednotného trhu z hľadiska konkurencieschopnosti a na základe deviatich identifikovaných faktorov konkurencieschopnosti sa sleduje ročný pokrok.

(4) Komisia 21. novembra 2023 prijala ročný prieskum udržateľného rastu na rok 2024, čím odštartovala európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík na rok 2024. Európska rada 22. marca 2024 schválila priority ročného prieskumu udržateľného rastu na rok 2024, ktoré sú sústredené na štyri rozmery konkurencieschopnej udržateľnosti. Komisia 21. novembra 2023 prijala na základe nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 aj správu o mechanizme varovania na rok 2024, v ktorej Švédsko určila za jeden z členských štátov, ktoré môžu byť postihnuté nerovnováhami alebo ktorým môže hroziť, že budú postihnuté nerovnováhami, a v prípade ktorých bude potrebné vykonať hĺbkové preskúmanie. Komisia prijala aj odporúčanie na odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny a návrh spoločnej správy o zamestnanosti na rok 2024, v ktorej sa analyzuje vykonávanie usmernení pre politiky zamestnanosti a zásad Európskeho piliera sociálnych práv. Rada prijala odporúčanie Rady o hospodárskej politike eurozóny ([5]) (ďalej len „odporúčanie pre eurozónu na rok 2024“) 12. apríla 2024 a spoločnú správu o zamestnanosti 11. marca 2024.

(5) Dňa 30. apríla 2024 nadobudol účinnosť nový rámec Únie pre správu hospodárskych záležitostí. Rámec zahŕňa nové nariadenie (EÚ) 2024/1263 o účinnej koordinácii hospodárskych politík a mnohostrannom rozpočtovom dohľade, zmenené nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 ([6]) o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku a zmenenú smernicu Rady 2011/85/EÚ ([7]) o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov. Cieľom tohto nového rámca pre správu hospodárskych záležitostí je podporovať zdravé a udržateľné verejné financie, udržateľný a inkluzívny rast a odolnosť prostredníctvom reforiem a investícií a predchádzať nadmerným deficitom verejných financií. Nový rámec pre správu hospodárskych záležitostí podporuje aj preberanie zodpovednosti zo strany členských štátov s dôraznejším zameraním na strednodobý horizont, sprevádzané účinnejším a koherentnejším vykonávaním. Každý členský štát má Rade a Komisii predložiť národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. Národný strednodobý fiškálno-štrukturálny plán obsahuje fiškálne, reformné a investičné záväzky členského štátu, ktoré sa vzťahujú na plánovací horizont štyroch alebo piatich rokov v závislosti od bežnej dĺžky volebného obdobia národného zákonodarcu. Trajektória vývoja čistých výdavkov ([8]) v národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch má byť v súlade s požiadavkami nariadenia (EÚ) 2024/1263 vrátane požiadaviek na to, aby verejný dlh do konca obdobia úprav dosiahol alebo si udržal hodnoverne klesajúci trend alebo aby zostal na obozretnej úrovni pod 60 % hrubého domáceho produktu (HDP) a aby sa deficit verejných financií v strednodobom horizonte dostal pod referenčnú hodnotu 3 % HDP stanovenú v zmluve a/alebo sa pod ňou udržal. Ak sa členský štát zaviaže uskutočniť príslušný súbor reforiem a investícií v súlade s kritériami stanovenými v nariadení (EÚ) 2024/1263, obdobie úprav sa môže predĺžiť najviac o tri roky. V snahe podporiť prípravu týchto národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánov uverejnila Komisia 21. júna 2024 usmernenia týkajúce sa informácií, ktoré majú členské štáty poskytovať vo svojich národných strednodobých fiškálno-štrukturálnych plánoch a výročných správach o pokroku. V súlade s článkami 5 a 36 nariadenia (EÚ) 2024/1263 zaslala Komisia členským štátom v príslušných prípadoch referenčné trajektórie a technické informácie. Členské štáty majú predložiť svoje národné strednodobé fiškálno-štrukturálne plány do 20. septembra 2024, pokiaľ sa daný členský štát a Komisia nedohodnú na primeranom predĺžení tejto lehoty. Členské štáty môžu v súlade so svojimi vnútroštátnymi právnymi rámcami diskutovať o svojich návrhoch strednodobých plánov so svojimi národnými parlamentmi, môžu požiadať nezávislé fiškálne inštitúcie o vydanie stanoviska a môžu uskutočniť konzultácie so sociálnymi partnermi a inými vnútroštátnymi zainteresovanými stranami.

([5]) Odporúčanie Rady z 12. apríla 2024 o hospodárskej politike eurozóny (Ú. v. EÚ C, C/2024/2807, 23.4.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/C/2024/2807/oj).

([6]) Nariadenie Rady (ES) č. 1467/97 zo 7. júla 1997 o urýchľovaní a objasňovaní vykonania postupu pri nadmernom schodku (Ú. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 6, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1467/oj).

([7]) Smernica Rady 2011/85/EÚ z 8. novembra 2011 o požiadavkách na rozpočtové rámce členských štátov (Ú. v. EÚ L 306, 23.11.2011, s. 41, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2011/85/oj).

([8]) Čisté výdavky v zmysle vymedzenia v článku 2 bode 2 nariadenia (EÚ) 2024/1263: „Čisté výdavky“ sú výdavky verejnej správy bez i) úrokových výdavkov; ii) diskrečných príjmových opatrení; iii) výdavkov na programy Únie plne kryté príjmami z fondov Únie; iv) vnútroštátnych výdavkov na spolufinancovanie programov financovaných Úniou; v) cyklických prvkov výdavkov na dávky v nezamestnanosti a vi) jednorazových a iných dočasných opatrení.

(6) Európsky semester pre koordináciu hospodárskych politík sa v roku 2024 ďalej vyvíja v súlade s vykonávaním mechanizmu. Na plnenie priorít jednotlivých politík v rámci európskeho semestra je nevyhnutné, aby sa aj naďalej plne vykonávali plány obnovy a odolnosti, keďže tieto plány pomáhajú účinne riešiť všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny vydaných v posledných rokoch alebo ich významnú časť. Odporúčania pre jednotlivé krajiny na roky 2019, 2020, 2022 a 2023 sú naďalej rovnako relevantné pre plány obnovy a odolnosti, ktoré boli zrevidované, aktualizované alebo zmenené v súlade s článkami 14, 18 a 21 nariadenia (EÚ) 2021/241.

(7) V súlade s článkom 18 ods. 1 nariadenia (EÚ) 2021/241 Švédsko predložilo Komisii 28. mája 2021 svoj národný plán obnovy a odolnosti. Komisia podľa článku 19 nariadenia (EÚ) 2021/241 posúdila relevantnosť, účinnosť, efektívnosť a koherentnosť plánu obnovy a odolnosti, a to v súlade s usmerneniami pre posudzovanie stanovenými v prílohe V k uvedenému nariadeniu. Rada 4. mája 2022 prijala vykonávacie rozhodnutie o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Švédska ([9]), ktoré bolo zmenené 9. novembra 2023 na základe článku 18 ods. 2 nariadenia (EÚ) 2021/241 s cieľom aktualizovať maximálny finančný príspevok na nenávratnú finančnú podporu, ako aj s cieľom zahrnúť kapitolu REPowerEU ([10]). Uvoľnenie platieb je podmienené prijatím rozhodnutia Komisie v súlade s článkom 24 ods. 5 nariadenia (EÚ) 2021/241 o tom, že Švédsko uspokojivo splnilo príslušné míľniky a ciele stanovené vo vykonávacom rozhodnutí Rady. Keď sa hovorí o uspokojivom splnení, predpokladá sa, že v súvislosti s predchádzajúcimi míľnikmi a cieľmi, ktoré už boli dosiahnuté, nedošlo k zvratu.

(8) Švédsko 26. apríla 2024 predložilo svoj národný program reforiem na rok 2024 a svoj konvergenčný program na rok 2024 v súlade s článkom 8 ods. 1 nariadenia Rady (ES) č. 1466/97 ([11]). V súlade s článkom 27 nariadenia (EÚ) 2021/241 sa v národnom programe reforiem na rok 2024 zohľadňujú aj polročné správy Švédska o pokroku dosiahnutom pri plnení jeho plánu obnovy a odolnosti.

(9) Komisia 19. júna 2024 uverejnila správu o krajine týkajúcu sa Švédska na rok 2024. Posudzoval sa v nej pokrok, ktorý Švédsko dosiahlo pri plnení príslušných odporúčaní pre danú krajinu, ktoré prijala Rada v rokoch 2019 až 2023, a hodnotilo sa v nej vykonávanie plánu obnovy a odolnosti Švédska. Na základe tejto analýzy sa v správe o krajine identifikovali nedostatky v súvislosti s výzvami, ktoré plán obnovy a odolnosti nerieši alebo ich rieši len čiastočne, ako aj v súvislosti s novými a vznikajúcimi výzvami. Okrem toho sa v nej posudzoval pokrok Švédska pri vykonávaní Európskeho piliera sociálnych práv a pri dosahovaní hlavných cieľov Únie v oblasti zamestnanosti, zručností a znižovania chudoby, ako aj pokrok pri dosahovaní cieľov Organizácie Spojených národov v oblasti udržateľného rozvoja.

(10) Komisia vykonala v prípade Švédska hĺbkové preskúmanie podľa článku 5 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011. Hlavné zistenia posúdenia, ktoré vykonali útvary Komisie v súvislosti s makroekonomickou zraniteľnosťou Švédska na účely uvedeného nariadenia, boli uverejnené v marci 2024. Komisia 19. júna 2024 dospela k záveru, že vo Švédsku existujú makroekonomické nerovnováhy. Švédsko čelí najmä zraniteľným miestam súvisiacim s jeho trhom s nehnuteľnosťami a vysokým súkromným dlhom, ktoré sú naďalej relevantné aj napriek určitým nedávnym korekciám, pričom opatrenia v príslušných oblastiach politiky na ich riešenie sú obmedzené. Ceny nehnuteľností po niekoľkoročnom výraznom zvyšovaní klesli v rokoch 2022 a 2023. Dlh súkromného sektora v pomere k HDP klesol v dôsledku vysokého rastu nominálneho HDP z dôvodu vysokej inflácie, kým úroveň dlhu sa v nominálnom vyjadrení stále zvyšovala. Náhle zvýšenie úrokových sadzieb negatívne ovplyvňuje dlhovú službu domácností a komerčných realitných spoločností, znižuje dopyt a pôsobí na ceny nehnuteľností. Rozšírený výskyt pohyblivých úrokových sadzieb a hypotekárnych úverov s veľmi dlhým trvaním vytvoril tlak na súvahy domácností, pričom znížil schopnosť splácania, vyvolal pokles spotreby a prispel k hospodárskej recesii v roku 2023. Zároveň prudko klesla výstavba nových nehnuteľností na bývanie. Napriek nedávnemu poklesu sú ceny nehnuteľností na bývanie naďalej výrazne nadhodnotené. Zdá sa, že ceny komerčných nehnuteľností ešte neboli úplne upravené a existujú riziká pre dlhovú službu v prípade, že úrokové sadzby zostanú vysoké a ocenenie klesne. Finančný sektor je vo veľkej miere vystavený sektoru nehnuteľností, jeho silné ukazovatele by však mali slúžiť ako solídna ochrana pred šírením problémov v sektore nehnuteľností do hospodárstva vo všeobecnosti. Pokrok v oblasti príslušných politík bol obmedzený a ak sa neprijmú dôraznejšie opatrenia, zistené zraniteľné miesta budú pretrvávať a môžu viesť k opätovnému nárastu nadobúdania obytných nehnuteľností financovaného dlhom a nadhodnoteniu cien obytných nehnuteľností. Opatrenia, ktorými sa zvyšuje ponuka bývania, by mohli výrazne prispieť k predchádzaniu týmto problémom. Okrem toho daňový systém naďalej uprednostňuje nadobúdanie obytných nehnuteľností financované dlhom prostredníctvom značnej daňovej odpočítateľnosti platieb hypotekárnych úrokov a zvýhodňuje vlastníctvo obytných nehnuteľností. Trh s nájomným bývaním sa nereformoval.

([9]) ST 7772/22 INIT a ST 7772/22 ADD 1.

([10]) Vykonávacie rozhodnutie Rady z 9. novembra 2023, ktorým sa mení vykonávacie rozhodnutie zo 4. mája 2022 o schválení posúdenia plánu obnovy a odolnosti Švédska (ST 14474/23 INIT a ST 14474/23 ADD 1).

([11]) Nariadenie Rady (ES) č. 1466/97 zo 7. júla 1997 o posilnení dohľadu nad stavmi rozpočtov a o dohľade nad hospodárskymi politikami a ich koordinácii (U. v. ES L 209, 2.8.1997, s. 1, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/1997/1466/oj).

(11) Na základe údajov, ktoré overil Eurostat, sa saldo verejných financií Švédska znížilo z prebytku na úrovni 1,2 % HDP v roku 2022 na deficit na úrovni 0,6 % HDP v roku 2023, zatiaľ čo dlh verejnej správy klesol z 33,2 % HDP na konci roka 2022 na 31,2 % HDP na konci roka 2023.

(12) Rada 12. júla 2022 odporučila ([12]), aby Švédsko v roku 2023 prijalo opatrenia s cieľom zabezpečiť, že rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov bude v súlade s celkovo neutrálnymi zámermi fiškálnej politiky ([13]), a aby pritom zohľadnilo pokračujúcu dočasnú a cielenú podporu pre domácnosti a podniky, ktoré sú najzraniteľnejšie voči zvyšovaniu cien energie, a pre ľudí utekajúcich z Ukrajiny. Švédsko by malo byť pripravené prispôsobiť bežné výdavky vyvíjajúcej sa situácii. Zároveň mu Rada odporučila, aby zvýšilo verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti s ohľadom na iniciatívu REPowerEU, okrem iného aj využitím mechanizmu a iných fondov Únie. Podľa odhadov Komisie boli zámery fiškálnej politiky ([14]) v roku 2023 zhruba neutrálne, a to na úrovni 0 % HDP. Rast primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov (bez diskrečných príjmových opatrení) predstavoval v roku 2023 vo všeobecnosti neutrálny príspevok k zámerom fiškálnej politiky vo výške 0,1 % HDP a bol v súlade s odporúčaním Rady z 12. júla 2022. Všeobecne neutrálny príspevok primárnych bežných výdavkov financovaných z vnútroštátnych zdrojov bol spôsobený znížením (o 0,3 percentuálneho bodu HDP) nákladov na núdzové podporné opatrenia (cielené a necielené) pre domácnosti a podniky v reakcii na zvyšovanie cien energie čiastočne vyváženého viacerými menšími opatreniami, okrem iného znížením energetickej dane z pohonných hmôt. Investície financované z vnútroštátnych zdrojov dosiahli v roku 2023 výšku 4,9 % HDP, čo v porovnaní s rokom 2022 predstavuje zvýšenie o 0,2 percentuálneho bodu. Švédsko financovalo verejné investície do zelenej a digitálnej transformácie a energetickej bezpečnosti, ako napríklad programy Industry Leap (Pokrok v priemysle) a Climate Leap (Pokrok pri zmierňovaní zmeny klímy), a poskytlo finančné prostriedky na projekty v oblasti klímy a nízkoemisné technológie v priemysle, ako aj na investície do rozširovania širokopásmového pripojenia. Švédsko zatiaľ nepodalo žiadosť o platbu z mechanizmu.

(13) V konvergenčnom programe na rok 2024 v makroekonomickom scenári, z ktorého vychádzajú rozpočtové projekcie, sa predpokladá rast reálneho HDP na úrovni 0,7 % v roku 2024 a na úrovni 2,5 % v roku 2025, zatiaľ čo inflácia podľa KPIF (inflácia spotrebiteľských cien bez úrokových nákladov) by sa mala v roku 2024 pohybovať na úrovni 2,1 % a v roku 2025 na úrovni 1,7 %. Očakáva sa, že deficit verejných financií sa v roku 2024 zvýši na 1,2 % HDP a v roku 2025 sa zníži na 0,3 % HDP, zatiaľ čo pomer dlhu verejnej správy k HDP sa do konca roka 2024 zvýši na 32,0 % a následne sa do konca roka 2025 zníži na 31,4 %. Predpokladá sa, že po roku 2025 dosiahne saldo verejných financií prebytok vo výške 0,7 % HDP v roku 2026 a vo výške 1,7 % HDP v roku 2027. Plánuje sa teda, že saldo verejných financií zostane v horizonte programu pod referenčnou hodnotou pre deficit 3 % HDP stanovenou v zmluve. Na druhej strane sa predpokladá, že pomer dlhu verejnej správy k HDP sa po roku 2025 zníži na 30,0 % v roku 2026 a na 28,0 % v roku 2027.

(14) V prognóze Komisie z jari 2024 sa predpokladá nárast reálneho HDP o 0,2 % v roku 2024 a o 2,1 % v roku 2025, zatiaľ čo inflácia meraná podľa harmonizovaného indexu spotrebiteľských cien (HICP) sa má pohybovať na úrovni 2,0 % v roku 2024 a 1,8 % v roku 2025.

(15) V prognóze Komisie z jari 2024 sa predpokladá deficit verejných financií na úrovni 1,4 % HDP v roku 2024, čo okrem iného odráža slabnúci rast daňových príjmov a vyššie výdavky, najmä v súvislosti s indexovanými dôchodkami v subsektore verejnej správy na úrovni regionálnej a obecnej samosprávy, kým pomer dlhu verejnej správy k HDP sa má do konca roku 2024 zvýšiť na 32 %. Podľa odhadov Komisie majú byť zámery fiškálnej politiky v roku 2024 expanzívne v rozsahu 0,6 % HDP.

(16) Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa očakáva, že z nenávratnej podpory (grantov) z mechanizmu sa v roku 2024 budú financovať výdavky vo výške 0,1 % HDP v porovnaní s 0,1 % HDP v roku 2023. Výdavky financované z grantov v rámci mechanizmu umožnia realizovať vysokokvalitné investície a reformy na zvýšenie produktivity bez toho, aby mali priamy vplyv na saldo verejných financií alebo verejný dlh Švédska.

([12]) Odporúčanie Rady z 12. júla 2022, ktoré sa týka národného programu reforiem Švédska na rok 2022 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Švédska na rok 2022 (Ú. v. EÚ C 334, 1.9.2022, s. 221).

([13]) Na základe prognózy Komisie z jari 2024 sa strednodobý rast potenciálneho HDP Švédska v roku 2023 odhaduje v nominálnom vyjadrení na 7,7 % na základe desaťročnej priemernej reálnej potenciálnej miery rastu a deflátora HDP na rok 2023.

([14]) Zámery fiškálnej politiky sú vymedzené ako miera ročnej zmeny východiskovej rozpočtovej pozície verejnej správy. Ich cieľom je posúdiť hospodársky impulz vyplývajúci z fiškálnych politík, a to tých, ktoré sú financované z vnútroštátnych zdrojov, ako aj tých, ktoré sú financované z rozpočtu Únie. Zámery fiškálnej politiky sa merajú ako rozdiel medzi i) strednodobým potenciálnym rastom a ii) zmenou primárnych výdavkov bez diskrečných príjmových opatrení (a bez dočasných núdzových opatrení súvisiacich s krízou spôsobenou pandémiou ochorenia COVID-19) a vrátane výdavkov financovaných z nenávratnej podpory (grantov) v rámci mechanizmu a iných fondov Únie. Záporné znamienko ukazovateľa znamená expanzívnu fiškálnu politiku, zatiaľ čo kladné znamienko ukazovateľa znamená reštriktívnu fiškálnu politiku.

(17) Rada 14. júla 2023 odporučila ([15]), aby Švédsko v roku 2024 zachovalo zdravú fiškálnu pozíciu. Členské štáty boli vyzvané, aby pri plnení svojich rozpočtov na rok 2023 a príprave svojich rozpočtov na rok 2024 zohľadnili, že Komisia navrhne Rade, aby začala postupy pri nadmernom deficite na základe deficitu podľa výsledných údajov za rok 2023. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že štrukturálne saldo Švédska dosiahne v roku 2024 úroveň 0,0 % HDP v porovnaní s úrovňou 0,1 % v roku 2023, a teda bude nad úrovňou strednodobého rozpočtového cieľa, ktorým je štrukturálne saldo na úrovni - 1 % HDP. To je v súlade s odporúčaním Rady.

(18) Rada okrem toho odporučila, aby Švédsko prijalo opatrenia s cieľom čo najskôr v rokoch 2023 a 2024 ukončiť platnosť núdzových podporných opatrení v oblasti energetiky. Rada ďalej odporučila, že ak by si opätovné zvyšovanie cien energie vyžadovalo nové podporné opatrenia alebo pokračovanie existujúcich opatrení, Švédsko má zabezpečiť, aby sa takéto podporné opatrenia zameriavali na ochranu zraniteľných domácností a podnikov, aby boli fiškálne dostupné a aby sa nimi zachovali stimuly na úsporu energie. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa čisté rozpočtové náklady ([16]) na núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky odhadujú na menej ako 0,1 % HDP v roku 2023, pričom sa predpokladá, že v roku 2024 budú na úrovni menej ako 0,1 % HDP a v roku 2025 na úrovni 0 % HDP. Núdzové podporné opatrenia v oblasti energetiky boli zrušené v rokoch 2023 a 2024. To je v súlade s odporúčaním Rady.

(19) Rada zároveň odporučila, aby Švédsko zachovalo verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov a zabezpečilo účinné čerpanie grantov v rámci mechanizmu a účinné čerpanie iných fondov Únie, najmä s cieľom podporiť zelenú a digitálnu transformáciu. Podľa prognózy Komisie z jari 2024 sa predpokladá, že verejné investície financované z vnútroštátnych zdrojov sa zo 4,9 % HDP v roku 2023 zvýšia na 5,1 % HDP v roku 2024. To je v súlade s odporúčaním Rady. Na druhej strane sa očakáva, že verejné výdavky financované z príjmov z fondov Únie vrátane grantov v rámci mechanizmu zostanú v roku 2024 na stabilnej úrovni 0,2 % HDP.

(20) Vychádzajúc z opatrení, ktoré boli v príslušných oblastiach politiky známe k dátumu uzávierky prognózy, a z predpokladu nezmenenej politiky sa v prognóze Komisie z jari 2024 predpokladá, že deficit verejných financií bude v roku 2025 na úrovni 0,9 % HDP a pomer dlhu verejnej správy k HDP na úrovni 31,3 % v dôsledku očakávanej obnovy hospodárstva.

(21) V súlade s článkom 19 ods. 3 písm. b) nariadenia (EÚ) 2021/241 a kritériom 2.2 prílohy V k uvedenému nariadeniu plán obnovy a odolnosti zahŕňa rozsiahly súbor vzájomne sa posilňujúcich reforiem a investícií, ktoré sa majú vykonať do roku 2026. Očakáva sa, že tieto reformy a investície pomôžu účinne riešiť buď všetky výzvy identifikované v príslušných odporúčaniach pre jednotlivé krajiny, alebo aspoň ich značnú časť. Vzhľadom na tento náročný časový rámec je nevyhnutné čo najskôr pristúpiť k účinnému vykonávaniu tohto plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, aby sa posilnila dlhodobá konkurencieschopnosť Švédska využitím zelenej a digitálnej transformácie a aby sa zároveň zabezpečila sociálna spravodlivosť. Ak sa majú splniť záväzky plánu obnovy a odolnosti do augusta 2026, je nevyhnutné, aby Švédsko výrazne urýchlilo vykonávanie reforiem a investícií. Aby sa v širšej miere preberala zodpovednosť za úspešné vykonanie plánu obnovy a odolnosti, naďalej treba systematicky zapájať miestne a regionálne orgány, sociálnych partnerov, občiansku spoločnosť a ďalšie relevantné zainteresované strany.

(22) Švédsko má v rámci preskúmania programov politiky súdržnosti v polovici trvania v súlade s článkom 18 nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 ([17]) povinnosť preskúmať do marca 2025 každý program podporovaný Európskym fondom regionálneho rozvoja (EFRR), Európskym sociálnym fondom plus (ESF+), Kohéznym fondom a Fondom na spravodlivú transformáciu (FST), pričom má zohľadniť okrem iného výzvy identifikované v odporúčaniach pre danú krajinu na rok 2024, ako aj svoj národný energetický a klimatický plán. Na základe uvedeného preskúmania sa definitívne prideľujú finančné prostriedky Únie, ktoré sú súčasťou každého programu. Švédsko dosiahlo pokrok vo vykonávaní programov politiky súdržnosti a Európskeho piliera sociálnych práv, ale naďalej existujú určité výzvy a medzi regiónom hlavného mesta a ostatnými regiónmi pretrvávajú rozdiely. Dôležité je urýchliť plnenie programov politiky súdržnosti a priority dohodnuté v týchto programoch sú stále relevantné. Je dôležité pokračovať v podpore inovácií, ktoré prispievajú k ďalšej ekologizácii spoločnosti, s cieľom dosiahnuť klimaticky neutrálne hospodárstvo a zároveň ďalej riešiť sociálno-ekonomické rozdiely medzi regiónmi a rozdiely medzi mestskými a vidieckymi oblasťami. Zásadný význam okrem toho má stále podpora zvyšovania úrovne zručností a rekvalifikácie s osobitným zameraním na zraniteľné skupiny, a najmä na skupiny s migrantským pôvodom. Švédsko by na podporu investícií do technológií podporujúcich zelenú transformáciu mohlo využívať aj

([15]) Odporúčanie Rady zo 14. júla 2023, ktoré sa týka národného programu reforiem Švédska na rok 2023 a ktorým sa predkladá stanovisko Rady ku konvergenčnému programu Švédska na rok 2023 (Ú. v. EÚ C 312, 1.9.2023, s. 252).

([16]) Údaj predstavuje úroveň ročných rozpočtových nákladov na tieto opatrenia vrátane príjmov a výdavkov a v príslušných prípadoch po odpočítaní príjmov z daní z neočakávaných ziskov dodávateľov energie.

([17]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2021/1060 z 24. júna 2021, ktorým sa stanovujú spoločné ustanovenia o Európskom fonde regionálneho rozvoja, Európskom sociálnom fonde plus, Kohéznom fonde, Fonde na spravodlivú transformáciu a Európskom námornom, rybolovnom a akvakultúrnom fonde a rozpočtové pravidlá pre uvedené fondy, ako aj pre Fond pre azyl, migráciu a integráciu, Fond pre vnútornú bezpečnosť a Nástroj finančnej podpory na riadenie hraníc a vízovú politiku (Ú. v. EÚ L 231, 30.6.2021, s. 159, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2021/1060/oj).

Platformu strategických technológií pre Európu zriadenú nariadením Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/795 ([18]). Rozvoj a výroba čistých technológií a technológií efektívne využívajúcich zdroje vrátane posilnenia hodnotových reťazcov a riešenie nedostatku pracovných síl a zručností sú dôležité z hľadiska dlhodobej udržateľnosti a konkurencieschopnosti švédskych regiónov a ich malých a stredných podnikov.

(23) Popri hospodárskych a sociálnych výzvach, ktorými sa zaoberajú plán obnovy a odolnosti a iné fondy Únie, Švédsko čelí viacerým ďalším výzvam, ktoré sa týkajú: a) zhoršovania vzdelávacích výsledkov žiakov, najmä žiakov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a žiakov s migrantským pôvodom; b) nedostatku zručností, ktorý je najvýraznejší v prípade osôb zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a osôb s migrantským pôvodom a c) znižovania emisií skleníkových plynov.

(24) Na základe výsledkov testov Programu pre medzinárodné hodnotenie žiakov (PISA) z roku 2022 sa základné zručnosti švédskych žiakov od roku 2018 zhoršili. Najvýraznejšie zhoršenie nastalo v matematike, v ktorej bol podiel žiakov so slabými výsledkami výrazne nad úrovňou cieľa Únie. Miera slabých výsledkov bola ešte horšia v prípade žiakov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a rozdiel medzi žiakmi narodenými v krajine a žiakmi s migrantským pôvodom je veľmi veľký. Pretrvávajúci nedostatok kvalifikovaných učiteľov navyše negatívne ovplyvňuje kvalitu vzdelávacieho systému a výsledky žiakov.

(25) V roku 2022 malo 15 % všetkých žiakov, ktorí končili nižší stupeň sekundárneho vzdelania, známky, ktoré boli prinízke alebo neúplné, čo im znemožňuje prijatie na vyšší stupeň sekundárneho vzdelania. Osobitne sa to týka študentov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a migrantov. Táto skupina má nízke zastúpenie aj na súkromných školách, ktorých žiaci majú v priemere lepšie vyhliadky na splnenie predpokladov na ďalšie štúdium. Keďže väčšina pracovných miest vo Švédsku si vyžaduje vyššie sekundárne alebo vysokoškolské vzdelanie, výsledný rozdiel v dosiahnutom vzdelaní zvyšuje aj riziko, že si uchádzač nenájde pracovné miesto, čo má negatívny vplyv na integráciu.

(26) Medzi jednotlivými skupinami existujú veľké rozdiely z hľadiska úrovne zručností a dosiahnutého vzdelania. Takéto rozdiely sú najvýraznejšie v prípade mladých ľudí narodených mimo Únie, pri ktorých je nižšia pravdepodobnosť dokončenia vyššej strednej školy a nižšia pravdepodobnosť, že sa zamestnajú alebo budú pokračovať vo vzdelávaní či v odbornej príprave, v porovnaní s ľuďmi narodenými vo Švédsku. Znižujú sa tým ich vyhliadky na zamestnanie a predstavuje to riziko pre schopnosť Švédska ďalej zlepšiť svoju udržateľnú konkurencieschopnosť. Tieto medzery v zručnostiach ešte viac zhoršujú nedostatok pracovných síl, ktorý je obzvlášť zjavný v odvetviach priemyslu a služieb. Zároveň predstavujú veľký problém pre rozvoj a zelenú priemyselnú transformáciu najsevernejších regiónov krajiny.

(27) Vzhľadom na aktuálne politiky sa nezdá pravdepodobné, že Švédsko do roku 2030 dosiahne svoje ciele v rámci politiky Únie na zníženie emisií skleníkových plynov (ciele v oblasti znižovania emisií do roku 2030). Stále chýbajú aktualizované komplexné scenáre emisií skleníkových plynov, ktoré by odrážali zmeny politík v rokoch 2023 a 2024, keďže v súčasnosti dostupný plán opatrení vlády v oblasti klímy sa zameriava na dlhodobejší horizont do roku 2045 a neobsahuje kvantitatívne scenáre trajektórií emisií na obdobie do roku 2030. Zdá sa však, že viaceré štúdie oficiálnych a nezávislých orgánov potvrdzujú, že súčasné švédske politiky povedú k výraznému zaostávaniu Švédska v plnení cieľov v oblasti znižovania emisií do roku 2030. Zníženie emisií v cestnej doprave je kľúčové, ak má Švédsko dosiahnuť ciele v oblasti znižovania emisií do roku 2030. Cestná doprava predstavuje tri štvrtiny energetického dopytu po rope a ropných produktoch, ktoré sú vo Švédsku hlavnými zdrojmi emisií skleníkových plynov z fosílnych palív.

([18]) Nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (EÚ) 2024/795 z 29. februára 2024, ktorým sa zriaďuje Platforma strategických technológií pre Európu (platforma STEP) a mení sa smernica 2003/87/ES a nariadenia (EÚ) 2021/1058, (EÚ) 2021/1056, (EÚ) 2021/1057, (EÚ) č. 1303/2013, (EÚ) č. 223/2014, (EÚ) 2021/1060, (EÚ) 2021/523, (EÚ) 2021/695, (EÚ) 2021/697 a (EÚ) 2021/241 (Ú. v. EÚ L, 2024/795, 29.2.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/reg/2024/795/oj).

(28) Hoci má Švédsko najvyšší podiel energie z obnoviteľných zdrojov na celkovej spotrebe energie v Únii, stále v oblasti obnoviteľných zdrojov energie disponuje nevyužitým potenciálom. Tento potenciál by sa mohol využiť na uspokojenie potrieb prebiehajúcej elektrifikácie priemyslu vo Švédsku a na inovačný zelený priemyselný rozvoj a dekarbonizáciu na severe krajiny, ktoré si vyžadujú ešte väčší objem vyrábanej elektriny. Stále existuje niekoľko prekážok pre rozširovanie výrobnej kapacity energie z obnoviteľných zdrojov v krajine. Mohlo by to viesť k tomu, že Švédsko nedosiahne rozšírenie kapacít výroby elektriny z veternej energie o 13 GW a zo slnečnej energie približne o 5 GW, ktoré sa plánovalo v rokoch 2021 až 2030. Jednu z týchto prekážok predstavujú ťažkosti s udeľovaním povolení pre veternú energiu na mori, ako aj pre pobrežnú veternú energiu. Tieto ťažkosti vyplývajú okrem iného z neefektívnych postupov vydávania povolení a práva veta obcí a orgánov obrany.

(29) Odporúčania podľa článku 6 nariadenia (EÚ) č. 1176/2011 premietnuté do odporúčania 1 v texte vychádzajú z hĺbkového preskúmania Komisie a záverov o existencii nerovnováh. Politiky uvedené v odporúčaní 1 pomáhajú riešiť zraniteľné miesta, ktoré súvisia s vysokým dlhom domácností a vysokými cenami nehnuteľností,

TÝMTO ODPORÚČA, aby Švédsko v rokoch 2024 a 2025 prijalo opatrenia s cieľom:

1. včas predložiť strednodobý fiškálno-štrukturálny plán. Znížiť riziká súvisiace s vysokým dlhom domácností a nerovnováhou na trhu s bývaním, a to pomocou zníženia daňovej odpočítateľnosti platieb hypotekárnych úrokov a zvýšenia periodických daní z nehnuteľností a súčasného vývoja primeraných nástrojov na lepšie posudzovanie politík a stanovovanie ich cieľov. Stimulovať investície do bytovej výstavby s cieľom zmierniť najnaliehavejšie nedostatky, a to najmä odstránením štrukturálnych prekážok výstavby. Zlepšiť efektívnosť trhu s bývaním, a to aj zavedením reforiem na trhu s nájomným bývaním;

2. vzhľadom na dlhé omeškania výrazne urýchliť vykonávanie plánu obnovy a odolnosti vrátane kapitoly REPowerEU, a zabezpečiť tak dokončenie reforiem a investícií do augusta 2026. Urýchliť vykonávanie programov politiky súdržnosti. V kontexte preskúmania uvedených programov v polovici trvania sa naďalej zameriavať na dohodnuté priority a zároveň zvážiť príležitosti, ktoré na zlepšenie konkurencieschopnosti ponúka iniciatíva Platforma strategických technológií pre Európu;

3. zlepšiť výsledky v oblasti vzdelávania vrátane vzdelávania žiakov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a žiakov s migrantským pôvodom, a to riešením trvalého nedostatku kvalifikovaných učiteľov, zabezpečením rovnakých príležitostí na prístup v školskom systéme a ďalšou podporou prechodu žiakov do vyššieho sekundárneho vzdelávania. Rozvíjať zručnosti pracovnej sily, najmä pracovníkov zo znevýhodneného sociálno-ekonomického prostredia a ľudí s migrantským pôvodom prostredníctvom cielených opatrení v príslušných oblastiach politiky a zdrojov s cieľom pomôcť im začleniť sa do trhu práce;

4. zabezpečiť dosiahnutie cieľov zníženia emisií skleníkových plynov, a to najmä znížením emisií z cestnej dopravy a urýchlením a zefektívnením postupov vydávania povolení na zavádzanie obnoviteľných zdrojov energie, najmä pokiaľ ide o veternú energiu na mori a na pevnine.

V Luxemburgu 21. októbra 2024

*Za Radu*

*predseda*

NAGY I.